

מצודת אשדוד ים

מצודת אשדוד ים

- העיר אשדוד-ים, "אזוטוס פאראליוס", כפי שנקראת במקורות היסטוריים, הוקמה כעיר מסחר על שפת הים התיכון במאה ה-4 לספירה, ככל הנראה, במסורות הערים ההלניסטיות והרומיות. אשדוד-ים הוקמה כעיר נמל של אשדוד היבשתית שמיקומה בתל אשדוד.
- במפת מידבא מופיעה העיר עם מזח ורציף ועם מדרגות אשר הוליכו לבתים. בין המדרגות לבתים מתוארת חצי גורן שהיא, למעשה, בריכה מפוארת עם מזרקה. במבנים הפונים לרחוב נראים סטווים - חצרות עמודים מקורות. באזור - כנסיות רבות, שרידי רצפות פסיפס צבעוני והשריד הגדול - מצודת אשדוד-ים.

מצודת אשדוד - תאור

- למצודה מתאר מלבני, שטחה - 60 X 40 מ' ויש לה ארבעה מגדלי פינה:
- המזרחיים - רבועים, והמערביים - מעוגלים. החומה בנויה אבני מסלע ימי ומאבני כורכר משובבות (שניתזו מהן שבבים), המלוכדות בכמות ניכרת של טיט סידי חזק. הפן החיצון שלה עשוי אבני כורכר מסותתות, שגודלן הממוצע 50 X 30 ס"מ. עובי החומה מגיע ל- 2 מ', והיא נשתמרה לגובה ממוצע של כ- 4 מ' מעל למפלס המילוי של היסודות. במערב הייתה החומה גבוהה יותר, עקב השתפלות השטח כלפי הים, שם היא הוקמה על שרידי מזח בנוי אבני כורכר גדולות השייך, ככל הנראה, לנמל הביזנטי של העיר אשדוד-ים. גובהה המקורי של החומה היה 7-6 מ', והיא נתמכה באומנות שנבנו במרווחים קבועים של 3-4 מ'. המצודה הייתה מוקפת בחפיר, שתחם אותה משלושה עברים.

מצודת אשדוד ים - השערים

- במרכזם של קירות האורך, ממערב וממזרח, היו שערים שבראשם מגדלים מעוגלים אשר התנשאו, כנראה, לגובה של כ- 8 מ'.
שער מזרח - בשער זה הובחנו שני שלבי בנייה: בתחילה נבנה השער ברוחב של כ- 3 מ', ומבפנים, משני עבריו, נבנה גרם מדרגות שהוביל למגדלי השער. בשלב שני נסתם השער, והקיר הפנימי, התוחם את גרם המדרגות, הוארך לעבר הפתח, מעל לקיר זה נבנה קמרון הנסמך אל הפן הפנימי של החומה. ומשנסתיימה הקמת החומה, נבנה כבש במקום הפתח ועליו הונח גשר מתרומם, שגישר על החפיר אשר הקיף את המצודה. סתימת השער הייתה יכולה להיעשות בעת סכנה.
- **שער מערב** - שער זה נהרס לחלוטין, כנראה עקב פעולת הגלים, ולכן מבנהו אינו ברור. ככל הנראה, היה כאן שער-ים צר, מצויד בגשר מתרומם, ששימש לכניסה אל המעגן וליציאה ממנו.

מצודת אשדוד ים – פנים המצודה

- המרחב הפנימי של המצודה חולק באופן שיענה על הצרכים הצבאיים והקיומיים של חיל-המצב. החלק הצפוני נתחם בקיר רחב, והכניסה הייתה סמוך לשער הראשי, במזרח. בחלקו המזרחי של המתחם נבנו קמרונות, שנצמדו לחומה ושימשו למגורים. בחלק הדרומי הייתה חצר גדולה, וסביבה נבנו חדרים שנסמכו לחומה.
- בחצר נחשפו שני עמודי שיש גדולים, הניצבים באתרם. ייתכן שכאן היה מקום האורות של פרשי חיל-המצב. העמודים שנחשפו באתרם ועוד פריטים ארכיטקטוניים משיש, כגון: כותרות, בסיסי עמודים ועמודי שיש שחלקם מעוטרים בצלב, הובאו מכנסיית היישוב הביזנטי "אזוטוס פאראליוס" - אשדוד-ים.

מצודת אשדוד ים – תאריך בנייתה

- שרידי מצודת אשדוד-ים בלטו על פני השטח והיו ידועים לחוקרי ארץ ישראל הראשונים, כגון, חוקרי הסקר הבריטי של ארץ ישראל.
-
- 'קלעה אל-מינה' (מצודת הנמל) נבנתה בתקופה הערבית הקדומה (640-1099 לספירה).

החומה המזרחית

השער המערבי

